

Kõrgharidusprogramm 2019-2022

Tulemusvaldkond	Haridus
Tulemusvaldkonna eesmärk	Kõigile Eesti inimestele on loodud nende vajadustele ning võimetele vastavad õpivõimalused kogu elukaare jooksul, et tagada neile isiksusena väärrika eneseteostuse võimalused ühiskonnas, töö- ja pereelus
Valdkonna arengukava	Eesti elukestva õppe strateegia 2020

Programmi eesmärk ja lühikokkuvõte

Eesti edu eelduseks, rahvuse ja kultuuri säilimiseks vajame kõrgelt haritud inimesi. Selleks on oluline tõsta Eesti kõrghariduse kvaliteeti ja rahvusvahelist konkurentsivõimet ning koondada kompetentse. Kõrgema lisandväärtuse loomiseks ning demograafilist langust arvestades on võtmetähtsusega nii kõrgharidusega spetsialistide hulk tööturul kui ka lõpetajate oskused, sh võtmepädevused. Kindlustada tuleb võrdne ligipääs kõrgharidusele ning õpingute lõpetamine.

Programmi eesmärk on tagada igale motiveeritud ja võimekale üliõpilaskandidaadile ligipääs kvaliteetsele, paindlikule ja mitmekesise valikutega ning tööturu arenguvajadusi arvestavale kõrgharidusõppele.

Programmist toetatakse kõrgharidusõppe läbiviimist ülikoolides ja rakenduskõrgkoolides (tegevustoetus), tagatakse õppija toimetulekut ja õppe tulemuslikkust toetavad teenused ja toetused; juurutatakse õppijakeskset õpikäsitus; tagatakse õppejõudude järelkasv, toetades nende arengut ja suurendades enesetäiendamise võimalusi; kõrgharidusõppe viiakse vastavusse tööturu vajadustega ning panustatakse kõrghariduse rahvusvahelistumisse.

Programm aitab kaasa järgmiste Eesti elukestva õppe strateegia 2020 eesmärkide täitmisele:

- Eesmärk 1: Muutunud õpikäsitus;
- Eesmärk 3: Elukestva õppe võimaluste ja töömaailma vajaduste vastavus;
- Eesmärk 4: Digipööre elukestvas õppes;
- Eesmärk 5: Võrdsed võimalused elukestvaks õppeks ja õppes osaluse kasv.

Programmi olulisemad (arendus)tegevused 2019. aastal:

- Uuendatakse rakendusaktid seoses kõrgharidusseaduse uuendamisega;
- Tuuakse kõigi a/õ ülikoolide juhtorganitesse ülikoolide välised liikmed, et suurendada sidusust ühiskonnaga – vastavalt kõrgharidusseadusele kinnitatakse 4 ülikoolile nõukogud ülikooliväliste liikmetega;
- Suureneb IT spetsialistide ning eripedagoogide-logopeedide vastuvõtt;
- Valmistatakse ette kõrgkoolide osalust hariduskeskustes eesmärgiga vältida tupikteid, võimaldada ühisõppekavade loomist;
- Analüüsitakse rakenduskõrgkoolide vastuvõttude vastavust tööturu vajadustele;
- Alustatakse doktorantuurireformi ettevalmistamist loomaks doktorantidele võimalus töötada töölepingu alusel nooremteaduritena;
- Analüüsitakse kõrgharidusõppe rahastamist.

Programmi mõõdikud

Mõõdik	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
				sihttase				
Kolmanda haridustasemega 30–34 aastaste osakaal earühmas (%). Eurostat	45,3	45,4	48,4	>40	>40	>40	>40	>40
Meede 1. Võrdsed võimalused kõrgharidusõppeks ja muutunud õpikäsituse põhimõtete juurutamine								
<i>Eesmärk: kõrgharidusõppeks on tagatud võrdsed võimalused kõigile ja muutunud õpikäsituse põhimõtted on juurutatud.</i>								
1–3 aastat tagasi kolmandal tasemel õpingud lõpetanud 20–34-aastaste tööhõive määr	86,1	75,5	83	≥88	≥88	≥88	≥88	≥88
Kõrgharidusõppe vastuvõtuks avatud õppekavade arv	710	678	652	≤690	≤690	≤690	≤690	≤690
Kõrgharidusõppe õppetöö katkestajate määr (kõrghariduse tasemel õpingute alguses) (%)	21,3	22,3	21,2	18	15	<15	<15	<15
Doktorikraadi kaitsmiste arv õppeaastas	208	239	253	290	290	300	300	300
Meede 2. Kõrgharidusõppe vastavusse viimine nüüdisaegse tööturu vajadustega								
<i>Eesmärk: Kõrgharidus on vastavuses nüüdisaegse tööturu vajadustega.</i>								
LTT (loodus- ja täppisteadused, tehnika, tootmine ja ehitus) erialade lõpetajate osakaal (%) kõrghariduses	26,5	27,4	28,9	28	28,5	29	30	30
IT õppesuuna lõpetajate arv aastas	516*	652*	717	700	750	800	850	850
Meede 3. Kõrghariduse rahvusvahelise konkurentsivõime edendamine								
<i>Eesmärk: Eestis antav kõrgharidus on rahvusvaheliselt konkurentsivõimeline</i>								
Üliõpilaste lühiajaline mobiilsusränne (%)**	1,4	1,8	2,2	8	10	10	10	10
Eestis õppivate immatrikuleeritud välisüliõpilaste osakaal (%)	6,8	8,2	9,5	>9	>10	>10	>10	>10

* Algtasemed on ISCED11 järgi; vana ISCEDi järgi 2015–2016 vastavalt: 596; 725.

** Metoodika muudatus – alates 2015. a loetakse isikuid. Sihttaseme saavutamine ei ole realistlik.

Programmi meetmed, tegevused ja rahastamiskava (tuhandetes eurodes)

Meede/ Tegevus/ Tulemus	*	2019	2020	2021	2022
Meede 1. Võrdsed võimalused kõrgharidus-õppeks ja muutunud õpikäsituse põhimõtete juurutamine		185 631	185 948	185 975	186 008
1.1. Kõrgharidusõppe läbiviimine ning rahastamis- ja juhtimissüsteemi arendamine	K	155 918	155 979	155 996	156 037
<i>Tulemused: Läbi tegevustoetuse on tagatud kõrgharidusõppe ülikoolides ja rakenduskõrgkoolides. Rahastamismudel toetab kõrghariduse kvaliteedieesmärkide saavutamist. Kõrgkoolid vastutusvaldkonnad on selged, paraneb koostöö ning kõrghariduse kvaliteet. Ülikoolide juhtimis- ja töökorraldus on tõhus.</i>					
1.2. Kõrgkoolide taristu väljaarendamine	I	1 480	1 510	1 510	1 510
<i>Tulemus: Taristu väljaarendamist toetatakse kõrgkoolide ja teadus- arendusasutuste institutsionaalse arendusprogrammi (ASTRA) osana. Lisaks toetatakse vajaduspõhiselt riigi rakenduskõrgkoolide infrastruktuuri arengut rakenduskõrgkoolide majandustegevusest laekuvate vahendite arvelt.</i>					
1.3. Õppija toimetulekut ja õppe tulemuslikkust toetavad teenused ja toetused	K	13 511	13 497	13 487	13 479
	F	410	365	320	275
<i>Tulemus: Tagatud on toetuse saamise võimalus üliõpilaste majandusliku toimetuleku parandamiseks, erivajadustest tulenevate vajaduste rahuldamiseks ja heade õpitulemuste väärtustamiseks, suureneb kõrghariduse ligipääsetavus eemalejäämise riskis olevate noorte hulgas. Eesti keelest erineva emakeelega üliõpilastele on loodud parem ligipääs eestikeelsele kõrgharidusele. Paranevad võimalused osaleda elukestvas õppes, sh kõrgharidusõppes. VÕTA süsteem toetab kõrgharidusõppes osalemist.</i>					
1.4. Õppijakeskse õpikäsituse juurutamine ja kõrghariduse kvaliteedi hindamine	K	686	686	686	686

<i>Tulemus: õppijate tagasiside on süsteemne osa õppe kvaliteedi arendamisel. Väheneb katkestamise määr. Eesti kõrgkoolide toimimist ja kvaliteeti seiratakse ja hinnatakse süsteemselt ning hindamissüsteem tagab õppe kõrge kvaliteedi.</i>					
1.5. Õppejõudude arengu väärtustamine ja doktoriõppe tulemuslikkuse toetamine akadeemilise järelkasvu tagamiseks	K	14 036	14 276	14 296	14 296
<i>Tulemus: pädevad õppejõud tagavad õppe kõrge kvaliteedi. Akadeemilise järelkasvu tagamiseks ja doktoriõppe lõpetajate arvu suurendamiseks toetatakse doktoriõppe efektiivsuse kasvu, sh rakendatakse doktoriõppe sotsiaalsete garantiide paketti. Väheneb majanduslik surve doktoriõppe kõrvalt täiskoormusega töötamiseks ja paraneb lõpetamise määr.</i>					
Meede 2. Kõrgharidus-õppe vastavusse viimine nüüdisaegse tööturu vajadustega		4 031	4 031	4 031	4 031
2.1. Kõrgharidusõppe seoste suurendamine tööturuga	K	-	-	-	-
<i>Tulemus: süsteemne kokkupuude tööturuga suurendab kõrgharidusõppe vastavust tööturu vajadustele mh majanduse kasvuvaldkondades.</i>					
2.2. IKT õpetamise arengu tagamine ja lõpetajate IT-alaste oskuste arendamine	K	4 031	4 031	4 031	4 031
<i>Tulemus: IT Akadeemia eesmärgid on tagatud jätkusuutliku tegevuskavaga, suureneb lõpetajate arv IT õppesuunal.</i>					
Meede 3. Kõrghariduse rahvusvahelise konkurentsivõime edendamine		3 248	3 852	3 852	2 886
3.1. Kõrghariduse rahvusvahelise atraktiivsuse suurendamine ja õppeasutuste rahvusvahelise keskkonna arendamine	K	3 248	3 852	3 852	2 886
<i>Tulemus: tagatud on välisriigi kõrgharidust tõendavate ja kõrgharidusele juurdepääsu võimaldavate kvalifikatsioonide (akad. kraadid, diplomid, tunnistused jt) hindamine, kvalif. vastavuse määramine Eesti haridussüsteemis ning tunnustamiseks ettepanekute tegemine. Eesti üliõpilaste ning õppejõudude õpiränne suureneb.</i>					
TULUD (T) KOKKU		2 033	2 641	2 645	1 710
KULUD (K) JA INVESTEERINGUD (I) KOKKU		192 910	193 831	193 858	192 925
sh TEGEVUSKULUD KOKKU		191 430	192 321	192 348	191 415
sh INVESTEERINGUD KOKKU		1 480	1 510	1 510	1 510

*K-kulud, I-investeeringud, F-finantseerimistingud

Margus Haidak
kõrghariduse osakonna juhataja